

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-442/07.04.2015 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора степен на професионална квалификация за професия код **621030** „Растениевъд“, специалност код **6210302** „Полевъдство“ от професионално направление код **621** „Растениевъдство и животновъдство“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Ваня Кастрева – заместник-министър.

ПРОФ. ТОДОР ТАНЕВ

Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	621	„РАСТЕНИЕВЪДСТВО И ЖИВОТНОВЪДСТВО”
Професия	621030	„РАСТЕНИЕВЪД”
Специалност	6210302	„ПОЛЕВЪДСТВО”

Утвърдена със Заповед № РД 09-442/07.04.2015 г.

София, 2015 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика за придобиване на **втора степен** на професионална квалификация по професията код **621030 „Растениевъд”**, специалност код **6210302 „Полевъдство”** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на **втора степен** по изучаваната професия **„Растениевъд”**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професия **„Растениевъд”**, специалност **„Полевъдство”** (Наредба № 46 от 09.01.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Растениевъд”, обн. ДВ, бр. 18 от 02.03.2012 г.).

Държавните изпити по теория и по практика на професията се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:

- а. Изпитните теми с план-тезиси на учебното съдържание.
- б. Критерии за оценяване.

2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:

- а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
- б. Критерии за оценяване.

3. Система за оценяване.

4. Препоръчителна литература.

5. Приложения:

- а. Примерен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
- б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Пролетни житни култури (овес, царевица, ориз, просо, сорго) – технологии на отглеждане. Машини за основна обработка на почвата.

План-тезис: Пролетни житни култури – значение и ботанически особености. Технологии на отглеждане на пролетните житни култури. Предназначение и класификация на почвообработващите машини. Лемежни плугове – общо устройство, видове работни органи. Техника на безопасност при работа с почвообработваща техника.

Приложно-творческа задача: В зависимост от почвено-климатичните условия във вашия регион посочете какви са възможностите за отглеждане на представители на пролетните житни култури.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Посочва значението на пролетните житни култури.	5
2.	Описва ботаническите особености на пролетните зърнени житни култури.	10
3.	Описва технологиите на отглеждане на овеса, царевицата, ориза, просото и соргото.	10
4.	Класифицира машините за основна обработка на почвата.	10
5.	Описва предназначението, видовете основни и спомагателни органи на лемежния плуг.	10
6.	Познава техниката за безопасност.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 2: Зимни житни култури. Зърнокомбайн – общо устройство и технологичен процес.

План-тезис: Значение и ботанически особености на зимните житни култури. Ечемик – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждане. Зърнокомбайн – общо устройство и технологичен процес. Изисквания за техника на безопасност при работа със зърнокомбайн.

Приложно-творческа задача: Направете технологична карта за отглеждането на ечемика.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Посочва значението на зимните житни култури.	5
2.	Описва ботаническите особености на зимните житни култури.	10

3.	Описва значението, ботаническите и биологичните особености и технологията при отглеждане на ечемик.	10
4.	Описва общото устройство на зърнокомбайн.	10
5.	Проследява принципа на действието на зърнокомбайна по технологична схема.	10
6.	Познава изискванията за техника на безопасност.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 3: Почви - видове. Зърнени бобови култури (фасул, соя) - технология на отглеждане. Машини за повърхностна обработка на почвата.

План-тезис: Характеристика на видовете почви. Зърнени бобови култури – значение, ботанически и биологични особености, технологии на отглеждане. Култиватори – предназначение, класификация, общо устройство, видове работни органи. Изисквания за техника на безопасност при работа с машини за повърхностна обработка на почвата.

Приложно-творческа задача: Направете технологична карта за отглеждане на пшеница.
Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Прави характеристика на видовете почви - черноземи, сиви горски, смолници.	5
2.	Посочва значението на зърнените бобови култури.	5
3.	Описва ботаническите и биологичните особености на зърнените бобови култури.	10
4.	Описва технологиите за отглеждане на фасула и соята.	10
5.	Описва предназначението и класификацията на култиваторите.	5
6.	Описва устройството и видовете работни органи на култиватора.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машини за повърхностна обработка на почвата.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 4: Почвено плодородие. Обработка на почвата. Царевича. Машини за напояване.

План-тезис: Почвено плодородие – същност и значение. Видове обработки на почвата. Царевича – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждане. Машини за напояване – предназначение и класификация. Дължовална техника и апарати – предназначение, класификация, технологичен процес. Изисквания за техника на безопасност при работа с машини за напояване.

Приложно-творческа задача: Направете технологична карта на технологията за отглеждане на ечемика.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва същността и значението на почвеното плодородие.	10
2.	Описва видовете обработки на почвата.	10
3.	Описва значението, ботаническите и биологичните особености и технологията на отглеждане на царевица.	10
4.	Класифицира напоителната техника.	5
5.	Описва технологичния процес на дъждовалната техника и апарати.	10
6.	Познава техниката на безопасност при работа с машини за напояване.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 5: Полски култури. Пролетни житни култури. Ориз. Машини за сеитба.

План-тезис. Полски култури – видове. Пролетни житни култури - значение, ботанически особености. Ориз – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждан. Класификация и общо устройство на машини за сеитба. Технологичен процес на сеялка за точна сеитба. Изисквания за техника на безопасност при работа с машини за сеитба.

Приложно-творческа задача: Направете схема на цикъла на развитие на зърнените житни култури.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава и описва видовете полски култури.	10
2.	Познава значението на пролетните житни култури.	5
3.	Описва ботаническите особености на пролетните житни култури.	5
4.	Описва значението, ботаническите и биологичните особености и технологията на отглеждане на ориза.	10
5.	Познава предназначението и класифицира машините за сеитба.	5
6.	Описва устройството и принципа на действието на сеялка за точна сеитба.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машините за сеитба.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 6: Зимни житни култури (пшеница, ечемик, ръж, тритикале). Торове и торене. Машини за торене с твърди минерални торове.

План-тезис: Зимни житни култури – значение, ботанически особености. Пшеница, ечемик, ръж, тритикале - технологии на отглеждане. Торене – видове торове, начини на внасяне, торова норма. Машини за торене – класификация. Машини за торене с твърди минерални торове – класификация, бщо устройство и технологичен процес. Изисквания за техника на безопасност при работа с машините за торене.

Приложно-творческа задача: Съставете полско сеитбообръщение при поливни площи, като включите зърнено-бобова култура.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава значението на зимните житни култури.	5
2.	Описва ботаническите особености на зимните житни култури.	10
3.	Описва технологиите на отглеждане на пшеницата, ечемика, ръжта и тритикалето.	5
4.	Описва видовете торове, начина на внасяне и определянето на торовата норма.	10
5.	Класифицира машините за торене.	5
6.	Описва общото устройство и принципа на действие на машините за торене с твърди минерални торове.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машини за торене.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 7: Фуражни култури (люцерна, царевица) – технологии на отглеждане. Силажокомбайн. Съвременни техники и технологии за напояване.

План-тезис: Фуражни култури - значение, ботанически особености. Люцерна, царевица - технологии на отглеждане. Въвеждане на нови технологични схеми за растителна защита при фуражните култури. Силажокомбайн – общо устройство и принцип на действие.

Приложно-творческа задача: Обяснете и направете анализ на последствията от пораженията, които нанасят болестите и неприятелите по царевицата.

Дидактически материали: схеми, хербарии, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Посочва значението на фуражните култури.	5
2.	Описва ботаническите особености на фуражните култури.	10
3.	Описва технологиите на отглеждане на люцерната и царевичата.	10
4.	Посочва начините на въвеждане на нови технологични схеми за растителна защита при фуражните култури.	10
5.	Описва общото устройство на силажокомбайна.	5
6.	Описва принципа на действие на силажокомбайна.	10
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 8: Ягодоплодни култури - технология на отглеждане. Обработка на почвата - средство за запазване на почвеното плодородие. Култиватори – предназначение, класификация, общо устройство и схеми на нагласяване.

План-тезис: Ягодоплодни култури – значение, ботанически особености. Ягода, малина, арония - технологии на отглеждане. Обработка на почвата - значение, същност (средство за запазване на почвеното плодородие). Култиватори - предназначение, класификация, общо устройство и схеми на нагласяване.

Приложно-творческа задача: Посочете начините за напояване на земеделските култури. Опишете предимствата и недостатъците им. Изберете най-икономичния начин.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Посочва значението на ягодоплодните култури.	5
2.	Описва ботаническите особености на ягодоплодните култури.	10
3.	Описва технологиите на отглеждане на ягода, малина и арония.	10
4.	Посочва и описва значението на обработката на почвата, нейната същност като средство за запазване на почвеното плодородие.	10
5.	Познава класификацията и основните работни органи на машините за химическа защита.	5
6.	Описва технологичния процес и основните работни органи на щангова пръскачка.	5
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машините за химическа защита.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 9: Сеитба и засаждане. Клубеноплодни култури. Машини за садене и засаждане.

План-тезис: Сеитба и засаждане – същност и изисквания към различните култури. Предварителна подготовка на почвата за сеитба и засаждане. Клубеноплодни култури – видове. Картофи – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждане. Картофосадачна и разсадосадачна машина – предназначение, устройство и технологичен процес. Изисквания за техника на безопасност при работа с машините за садене и засаждане

Приложно-творческа задача: Преценете почвено-климатичните особености на вашия регион посочете кои култури бихте отглеждали.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава и описва агротехническите мероприятия сеитба и засаждане.	5
2.	Описва предварителната подготовка на почвата за сеитба и засаждане.	10
3.	Познава видовете клубеноплодни култури.	5
4.	Описва значението, ботаническите и биологичните особености и технологията на отглеждане на картофите.	10
5.	Познава предназначението и устройството на машините за сеитба и засаждане.	5
6.	Описва технологичния процес на картофосадачна и разсадосадачна машина.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машините за садене и засаждане.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 10: Маслодайни култури (сусам, слънчоглед, фъстъци) - технология на отглеждане. Машини за химическа защита.

План-тезис: Маслодайни култури - значение, ботанически особености. Сусам, слънчоглед, фъстъци - технологии на отглеждане. Машини за химическа защита – класификация и общо устройство. Вентилаторна пръскачка – технологичен процес, основни работни органи. Техника на безопасност при работа с машини за химическа защита.

Приложно-творческа задача: Изгответе технологична карта за отглеждане на слънчоглед.
Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава значението и видовете маслодайни култури.	10
2.	Описва ботаническите особености на маслодайни култури.	10
3.	Описва технологията на отглеждане на маслодайните култури.	10
4.	Познава класификацията и основните работни органи на машините за химическа защита.	5

5.	Описва технологичния процес и основните работни органи на шанговата пръскачка.	10
6.	Познава техниката на безопасност при работа с машините за химическа защита.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
Общ брой точки:		60

Изпитна тема № 11: Сеитбообръщение. Лечебни, ароматни и вкусови култури (лавандула, мента, роза, тютюн) - технология на отглеждане. Машини за торене с твърди минерални торове.

План-тезис: Сеитбообръщение – същност и значение. Лечебни, ароматни и вкусови култури (лавандула, мента, роза, тютюн) – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждане. Царевичен комбайн – общо устройство и технологичен процес. Техника на безопасност при работа с машини и съоръжения за прибиране на царевица.

Приложно-творческа задача: На дадените фотоси определете видовете лечебни, ароматни и вкусови култури.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава същността и значението на сеитбообръщението.	10
2.	Познава значението на лечебните, ароматните и вкусовите култури.	5
3.	Описва ботаническите и биологичните особености на културите.	10
4.	Описва технологията на отглеждане на културите.	10
5.	Описва общото устройство и технологичния процес на царевичен комбайн.	10
6.	Познава техниката на безопасност при работа с машините и съоръженията за прибиране на царевица.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
Общ брой точки:		60

Изпитна тема № 12: Ерозия на почвата. Плодови зеленчукови култури. Малогабаритна техника.

План-тезис: Ерозия на почвата – същност, видове почвена ерозия, основни мероприятия за борба с ерозията. Плодови зеленчукови култури - видове, агротехнически мероприятия за отглеждане. Домати - технология на отглеждане. Малогабаритна техника – предназначение и видове. Техника на безопасност при работа с малогабаритна техника.

Приложно-творческа задача: Посочете целите на обработката на почвата при земеделските култури.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Посочва същността на ерозията на почвата.	5
2.	Назовава и описва видовете почвена ерозия и основните мероприятия за борба.	10
3.	Описва видовете плодови зеленчукови култури и основните агротехнически мероприятия за отглеждането им.	10
4.	Описва технологията на отглеждане на домати.	10
5.	Познава и описва предназначението и видовете малогабаритна техника.	10
6.	Познава техниката на безопасност при работа с малогабаритна техника.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 13: Повърхностни обработки на почвата. Овощни култури. Машини за напояване.

План-тезис: Значение и видове повърхностна обработка на почвата. Обща характеристика на овощните видове. Овощни видове. Агротехнически мероприятия при отглеждането на овощните видове. Първична преработка, пакетиране и съхранение на готовата продукция при овощните култури. Машини за напояване – предназначение и класификация. Начини на напояване.

Приложно-творческа задача: Посочете основните мероприятия, които трябва да се извършат при отглеждането на царевица за силаж.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва значението и видовете повърхностна обработка на почвата.	5
2.	Описва общата характеристика на овощните култури.	10
3.	Познава видовете овощни култури.	5
4.	Описва агротехническите мероприятия при отглеждането на овощните култури.	10
5.	Описва изискванията при първичната преработка, пакетирането и съхранението на готовата продукция при овощните култури.	10
6.	Класифицира техниката за напояване.	5
7.	Описва начините за напояване.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 14: Методи за борба срещу болести и неприятели по земеделските култури. Отглеждане на плододаващи лозя. Жътварка.

План-тезис: Основни методи на борба срещу болести и неприятели по земеделските култури. Обща характеристика на лозовото растение. Сортове лози. Особености при отглеждане. Жътварка – предназначение, устройство и принцип на действие на основните работни органи. Техника на безопасност и противопожарни изисквания при работа с комбайни.

Приложно-творческа задача: На предоставената ви схема обозначете надземните части на лозовото растение.

Дидактически материали: схеми, фотоси.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва основните методи на борба срещу болести и неприятели по земеделските култури.	5
2.	Описва общата характеристика на лозовото насаждение.	5
3.	Познава сортовете лози.	10
4.	Описва особеностите при отглеждане на плододаващи лозя.	10
5.	Назовава предназначението на основните части на жътварката.	5
6.	Описва устройството и принципа на действие на жътварката.	10
7.	Познава техниката за безопасност и противопожарните изисквания.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 15: Агротехнически мероприятия при лозата. Фуражни култури. Машини и съоръжения за прибиране на силаж.

План-тезис: Обработка на почвата в лозовото насаждение. Торене на лозовите насаждения – срокове и начини за внасяне. Напояване – срокове и начини за напояване. Люцерна – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждане. Машини и съоръжения за прибиране на силаж – предназначение и видове. Самоходен силажокомбайн – устройство и принцип на действие. Техника на безопасност при работа с машините и съоръженията за прибиране на силаж.

Приложно-творческа задача: Определете видовете култури на предоставените ви експонати.

Дидактически материали: схеми, фотоси, експонати със семена, плодове и др.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава видовете почвообработки в лозовото насаждение.	5
2.	Познава сроковете и начините за внасяне на торовете в лозовите насаждения.	10
3.	Описва сроковете и начините за напояване.	5
4.	Познава и описва ботаническите, биологичните изисквания и технологията на отглеждане на люцерна.	10

5.	Познава предназначението и видовете машини и съоръжения за прибиране на силаж.	5
6.	Описва устройството и принципа на действие на самоходен силажокомбайн.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машините и съоръженията за прибиране на силаж.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 16: Торене. Вкусови култури. Машини за прибиране на сено.

План-тезис: Торене – влияние на основните хранителни елементи върху растенията, видове торове, начини на внасяне. Вкусови култури – видове. Тютюн – значение, ботанически и биологични изисквания. Особенности при отглеждане. Машини за сено – предназначение и класификация. Косачки – класификация, устройство и технологичен процес. Техника на безопасност при работа с машините за прибиране на сено.

Приложно-творческа задача: Опишете към кои видове култури се отнасят следните експонати.

Дидактически материали: схеми, фотоси, експонати.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва влиянието на основните хранителни елементи върху растенията, видовете торове и начините на внасянето им.	10
2.	Описва видовете вкусови култури.	10
3.	Познава и описва значението, ботаническите и биологичните изисквания и технологията на отглеждане на тютюн.	10
4.	Познава предназначението и класифицира машините за прибиране на сено.	5
5.	Описва устройството и технологичния процес при косачката.	10
6.	Познава техниката на безопасност при работа с машини за прибиране на сено.	5
7.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

Изпитна тема № 17: Напояване. Влакнодайни култури. Машини за прибиране на сено.

План-тезис: Напояване – изисквания на растенията към влагата, начини на напояване. Влакнодайни култури – видове. Памук – значение, ботанически и биологични особености, технология на отглеждане. Особенности при отглеждане. Машини за прибиране на сено – предназначение и класификация. Преси за сено и слама – видове, устройство и технологичен процес. Техника на безопасност при работа с машини за сено.

Приложно-творческа задача: Определете видовете култури на показаните експонати.

Дидактически материали: схеми, фотоси, експонати с видове култури.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва изискванията на растенията към влагата и начините на напояване.	5
2.	Прави характеристика на видовете влакнодайни култури.	10
3.	Описва значението, ботаническите и биологичните особености на памука.	5
4.	Описва технологията на отглеждане на памука.	10
5.	Познава предназначението и класифицира машините за прибиране на сено.	5
6.	Познава и описва видовете преси, устройството и технологичния им процес.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машини за сено.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

избор на място, подготовка на площта, гъстота и форми на засаждане, засаждане, подпорни конструкции.

- Грижи през първата и втората година за лозовото насаждение

Изпитна тема № 18: Създаване на ново лозе. Зеленчукови култури. Машини за повърхностна обработка на почвата.

План-тезис: Създаване на ново лозе – избор на място, подготовка на площта. Зеленчукови култури – класификация. Лук, праз и чесън – значение, ботанически и биологични особености. Направления на производство, технология на отглеждане. Машини за повърхностна обработка на почвата - класификация. Почвообработваща фреза – общо устройство и принцип на действие. Техника на безопасност при работа с машини за повърхностна обработка на почвата.

Приложно-творческа задача: Посочете на кои зеленчукови култури отговарят оказаните ви на експонатите семена.

Дидактически материали: схеми, фотоси, семена на зеленчукови култури.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Познава изискванията към условията за избор на място и подготовката на площта при създаването на ново лозе.	10
2.	Познава видовете зеленчукови култури.	5
3.	Познава и описва значението, ботаническите и биологичните особености на лука и чесъна.	10
4.	Познава направленията на производството и технологията на производството на лук, праз и чесън.	5
5.	Познава видовете машини за повърхностна обработка на почвата.	5
6.	Описва устройството и принципа на действие при почвообработващата фреза.	10
7.	Познава техниката на безопасност при работа с машините за повърхностна обработка на почвата.	5
8.	Решава приложно-творческата задача.	10
	Общ брой точки:	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий определени показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните учения и компетенции на обучаваните, отговарящи на втора степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се провежда чрез изпълнение от учениците на индивидуални изпитни задачи на основата на професионалните компетенции.

Индивидуалното практическо задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните изпитни задания се разработват от училището/обучаващата институция.

Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата.

Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията „Растениевъд”.

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща</i>	<i>- избира и използва правилно лични предпазни средства; - правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин; - разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и дефинира, и</i>	ДА/НЕ

	<i>собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<i>спазва предписания за своевременна реакция; - описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</i>	
2.	Ефективна организация на работното място.	<i>- подрежда инструментите и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията; - целесъобразно употребява материалите; - работи с равномерен темп за определено време.</i>	10
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията.	<i>- обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица; - спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).</i>	10
4.	Правилен подбор на материали, препарати и инструменти съобразно конкретното задание.	<i>- преценява типа и вида на материалите и инструментите, необходими според изпитното задание; - правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали и инструменти.</i>	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	<i>- самостоятелно определя технологичната последователност на операциите; - спазва технологичната последователност в процеса на работа.</i>	10
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание.	<i>- всяка завършена операция съответства на изискванията на зададената технология; - изпълнява задачата в поставения срок.</i>	10
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	<i>- осъществява операционен контрол – при избора на материали, препарати и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности; - оценява резултатите и</i>	10

		<i>отстранява грешките; - прави оптимален разчет на времето за изпитното задание.</i>	
		Общ брой точки:	<i>60</i>

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Системата за оценяване на държавния изпит по теория и практика на професията и специалността е точкова. Максималният брой точки за всяка изпитна тема и за всяко индивидуално практическо задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Формулата за преминаване от точкова в оценка с качествен и количествен показател е съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 за системата за оценяване.

Преминаването от точки в цифрова оценка се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общ брой точки от всички критерии: 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 за системата за оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата за оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Проф. Горбанов, Ст. и кол. Растениевъдство. Христо Г. Данов, Пловдив, 1993.
2. Катеров, К. и кол. Лозарство. Христо Г. Данов, Пловдив, 1978.
3. Проф. Трънков, Ив. и кол. Отглеждане на земеделски култури. Дионис, С., 1993.
4. Проф. Илиев, Л. и колектив. Земеделска техника. Техника, С., 1994.
5. Спасов, Ц. Овощарство. Земиздат, С., 1976.

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

- а. Примерен изпитен билет.
- б. Примерно индивидуално практическо задание.

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА
ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

**по професия 621030 „Растениевъд”
специалност 6210302 „Полевъдство”**

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

(записва се точното наименование на темата)

План-тезис:

.....
.....

Приложна задача:

.....

Описание на дидактическите материали:

Председател на изпитната комисия:

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия 621030 „Растениевъд”

специалност 6210302 „Полевъдство”

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания
(трите имена на ученика/обучавания)

от.....клас/курс,

начална дата на изпита:..... начален час:.....

крайна дата на изпита:..... час на приключване на изпита:.....

1. Да се извърши присаждане на пъпка.
2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:
 - 2.1
 - 2.2
 - 2.3
 - 2.4

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН.....
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)